

LES ARRELS DEL JAZZ

Durant el s.XIX entre els esclaus africans van néixer dos gèneres de cançó:

- **Work songs** (cançons de treball): Els esclaus, mentre treballaven en condicions molt dures a les plantacions de cotó o de canya de sucre cantaven cançons que utilitzaven per a acompanyar el treball. Aquests cants s'ajustaven al ritme dels moviments requerits per la feina, el so de les eines els servia d'acompanyament. Tenien un caràcter trist i de protesta. Tenien una estructura responsorial (un treballador iniciava el cant i els altres repetien)
- **Espirituals negres**: Cants religiosos de sentiment molt profund que expressaven el sofriment dels esclaus i el desig que tenien de fugir del captiveri. Els missioners blancs convertien els esclaus a la religió cristiana, però quan aquests esclaus cantaven els cants religiosos ho feien a la seva manera, amb variacions rítmiques i melòdiques.

A partir de l'abolició de l'esclavitud definitiva als Estats Units l'any 1865 aquests gèneres van evolucionar i en van sorgir de nous:

- **Gòspel**: És el cant religiós dels negres americans. Són cants de lloança i adoració amb lletres de temàtica cristiana. Paraula de Déu (*godspell*). Deriva dels espirituals negres. Sovint interpretats per un cor de veus amb un o més solistes.
- **Blues**: És l'expressió més directa dels sentiments dels negres americans. És un dels gèneres amb més repercussió i més influents en la història musical del segle XX. Es compon d'estrofes de tres versos. El segon vers sol repetir el text del primer, ja que originalment això donava temps a l'intèrpret per buscar la rima del tercer

El Jazz és un moviment musical afroamericà nascut a principis del segle XX al sud dels EUA. És un estil musical basat en la improvisació, en la recerca del so dels seus intèrprets i en un èmfasi del ritme.

El Jazz neix com el resultat d'una fusió entre:

- La cultura africana, provinent dels esclaus traslladats a Amèrica.
- La tradició musical dels colons americans d'arrels europees.

L'EVOLUCIÓ DEL JAZZ

A partir de l'any 1865, en què el president Lincoln aboleix l'esclavitud, alguns dels esclaus alliberats adquireixen instruments de vent i els aprenen a tocar amb una tècnica pròpia, intentant imitar la seva forma de cantar. Aquests músics es dediquen a tocar als locals dels barris baixos de les ciutats, en especial a Nova Orleans (Louisiana).

Nova Orleans (1910). Nova Orleans fou sens dubte la ciutat bressol del jazz: hi coexistien nord-americans blancs i nord-americans negres, a més d'europesos que hi estaven de pas, ja que es tractava d'una ciutat portuària. El Jazz s'entén en aquell moment com una música de ball i entreteniment. Cada local disposava d'una orquestra o només d'un pianista, segons la seva categoria.

- **El Ragtime:** Estil pianístic en què la mà esquerra feia l'acompanyament mentre la mà dreta realitzava una melodia que recordava la sonoritat d'un banjo. En aquesta època encara no es parlava de jazz, es parlava de Ragtime music.
- **Les Marching bands:** Bandes de negres que tocaven pel carrer i també en les tavernes dels barris portuaris. Consistien en un grup de cinc o sis músics: trompeta o corneta, clarinet, trombó, tuba, banjo o piano, i bateria.
- **Dixieland:** L'estil de tocar dels músics negres va atreure l'atenció dels músics blancs, que van formar conjunts on imitaven la seva forma de fer música. Aquesta versió blanca de les marching bands s'anomenà dixieland. Aquests músics blancs tenien un accés més fàcil al món discogràfic, de manera que el primer enregistrament de jazz que es conserva va ser d'una banda de dixieland, l'Original Dixieland Jazz Band (1917).

El Hot Jazz: Chicago (1920). El Jazz era el protagonista en els locals nocturns de Chicago durant els anys de la llei seca (prohibició de l'alcohol). És en aquesta època quan aquesta música es comença a anomenar amb el nom de Jazz (abans Ragtime music) . També és en aquesta època quan surten els primers *race records* (discos racials), que són discos enregistrats especialment per al públic negre. Aquests enregistraments ajuden a difondre el jazz per tot el territori nord-americà. És l'edat d'or del Jazz.

El hot jazz es caracteritza per la improvisació col·lectiva i per la substitució d'alguns instruments de la banda: la tuba és substituïda pel contrabaix i la guitarra pel banjo.

L'era del Swing: Nova York (1930). El Swing és un estil de Jazz ballable que va tenir molt èxit comercial. Benny Goodman (clarinetista) va ser proclamat rei del Swing al Carnegie Hall de Nova York i va ser el primer blanc que va desafiar la segregació racial, integrant en la seva orquestra diversos músics negres. El swing es caracteritza per l'aparició de les *big bands* (grups d'uns 15 o més músics). A diferència dels grups de hot jazz, les big bands tocaven arranjaments molt elaborats i limitaven la improvisació a intervencions d'algun solista en moments puntuals. A Nova York, al barri de Harlem, hi havia l'emblemàtic Cotton Club. Aquest local era exclusivament per al públic blanc i només hi tocaven músics negres.

El Bebop (1940). Va sorgir com a reacció dels músics afroamericans a l'excessiva comercialització de les bandes de swing. L'interpretaven grups petits, anomenats combos, i es caracteritza per tempos ràpids i improvisacions virtuoses. A diferència del swing, adequat per ballar, el bebop és música apropiada per escoltar. Acostuma a reinventar els temes clàssics del jazz amb aquestes noves característiques. Un tret destacat és la influència dels ritmes afrocubans dins la base rítmica (bateria i contrabaix). Un dels seus grans representants és Charlie Parker.

El Cool Jazz (1950). També anomenat West Coast Jazz, ja que la majoria dels seus representants vivien a la costa oest (Califòrnia principalment). Aquest estil es contraposa al Bebop. Si el Bebop es caracteritza pels seus tempos ràpids i improvisacions virtuoses el Cool Jazz es caracteritza pels seus tempos més lents i improvisacions més relaxades. Es tracta d'un estil de jazz fresc, calmat i contingut (cool). El cool jazz incorpora influències de la música europea i s'allunya de les arrels afroamericanes del jazz. Chet Baker i Miles Davis són dos dels seus grans representants.

Jazz-Fusió (1960). A partir dels anys 60 apareixen tendències molt diverses que renoven el jazz fusionant-lo amb elements d'altres gèneres musicals. Apareixen així estils el jazz rock (Weather Report), el flamenc jazz (Chano Domínguez) o el jazz llatí (Tito Puente). Es caracteritza per la incorporació dins del jazz dels instruments electrònics (guitarra elèctrica, baix elèctric i teclat), dels instruments típics de la percussió llatina (bongó, conga, timbal, güiro, etc.) i del flamenc (caixó flamenc). Incorpora també ritmes del rock, del flamenc i dels estils afrolatins.